

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 285506 21 Rev
Banjaluka, 23.11.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci, u vijeću sastavljenom od sudija, Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja V.B. iz B., koga zastupa punomoćnik D.S., advokat iz B., protiv tuženih M.B. iz B. i S.J. iz B., koje zastupa punomoćnik K.K., advokat iz B., radi utvrđenja, odlučujući o reviziji tuženih izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 285506 20 Gž od 23.10.2020. godine, na sjednici održanoj dana 23.11.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 285506 18 P od 22.6.2020. godine, utvrđeno je da jednosoban stan u B., u ulici ..., u površini od 40 m², stan broj 8, u potkrovlju, u stambenoj zgradi izgrađenoj na parceli označenoj kao k.č. br. 1990 k.o. B.7, čini zajedničku svojinu tužitelja i tužene M.B. (u daljem tekstu: prvotužena) stečenu u toku trajanja bračne zajednice i da udio tužitelja iznosi 1/3 dijela, što su tužene dužne priznati i dozvoliti da se tužitelj upiše u Knjigu položenih ugovora o otkupu stambenih zgrada i stanova br. 14827/1 k.o. B. 7 kao suvlasnik sa 1/3 dijela na navedenom stanu (stav I izreke). Odbijen je kao neosnovan zahtjev tužitelja da se obavežu tužene da mu, po osnovu neosnovanog bogaćenja, solidarno isplate iznos od 20.000,00 KM na ime sredstava uložениh za kupovinu navedenog jednosobnog stana upisanog u Knjizi položenih ugovora o otkupu stambenih zgrada i stanova br. 14827/1 k.o. B.7 kod Uprave – Područne jedinice B.L., na ime tužene S.J. (u daljem tekstu: drugotužena) kao vlasnika sa 1/1, sa zakonskom zateznom kamatom od 30.5.2018. godine do konačne isplate (stav II izreke). Odlučeno je da svaka strana snosi svoje troškove postupka (stav III izreke).

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 285506 20 Gž od 23.10.2020. godine, žalba tuženih je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen i zahtjev tuženih za naknadom troškova sastava žalbe, u iznosu od 1.125,00 KM.

Blagovremenom revizijom tuženi pobijaju drugostepenu odluku iz razloga propisanih odredbom člana 240. stav 1. tačka 1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glsnik RS“ broj: 58/03 i 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), s prijedlogom da se revizija usvoji i osporena presuda preinači tako da se odbije i primarno postavljени tužbeni zahtjev, uz obavezivanje tužitelja da im naknadi troškove cijelog postupka.

Tužitelj, u odgovoru, predlaže da se revizija odbaci kao nedozvoljena ili odbije kao neosnovana.

Suprotno navodima tužitelja, revizija je dozvoljena u smislu odredbe člana 237. stav 2. ZPP. Ovo zato što je u tužbi vrijednost predmeta spora (koja je mjerodavna i za odlučivanje o dozvoljenosti revizije) označena iznosom od 40.000,00 KM. Ta vrijednost nije mijenjana na pripremnom ročištu, kada se najkasnije, saglasno odredbi člana 321. stav 3. ZPP, mogla mijenjati. Zato izjava tužitelja, kojom je tek na glavnoj raspravi smanjio vrijednost predmeta spora (o čemu se sud, kao ni suprotna strana, nije izjasnio, niti donio odluku kojom prihvata tu izjavu), nije od uticaja na određivanje vrijednosti predmeta spora, pa tako ni na dozvoljenost revizije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je primarni zahtjev tužitelja, da se utvrdi da je na osnovu sticanja u braku sa prvotuzenom, na jednosobnom stanu, bliže opisanom u izreci prvostepene presude, stekao pravo suvlasništva sa 1/3 dijela i da se to njegovo pravo upiše u odgovarajuće javne evidencije, kao i eventualni zahtjev, da se obavežu tužene da mu, na ime uložениh sredstava u kupovinu tog stana, isplate iznos od 20.000,00 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom od 30.5.2018. godine do isplate. Nižestepenim presudama je odbijen eventualni zahtjev, ali protiv tog dijela nije izjavljena revizija, pa se njime dalje neće baviti ni ovaj sud.

Tokom postupka, koji je prethodio donošenju nižestepenih presuda, utvrđeno je: da su tužitelj i prvotuzena zaključili brak ...2008. godine; da je faktička bračna zajednica prekinuta u aprilu 2018. godine, a formalnopravno razvedena pravosnažnom presudom od 23.5.2019. godine; da su u toku trajanja braka, dana 25.9.2008. godine, E. d.o.o. B.L., kao prodavac i tužitelj, kao kupac, zaključili predugovor o kupoprodaji poslovnog apartmana, temeljem kojeg je kupac bio dužan isplatiti iznos od 105.000,00 KM; da je prvotuzena podigla kredit od 40.000,00 KM (koji je konačno vraćen 2015. godine u mjesečnim ratama od po 630,00 KM) i da je iznos od 39.300,00 KM, dana 06.10.2008. godine, uplatila na račun E. d.o.o. B.L., radi kupovine poslovnog apartmana; da je tužitelj po istom osnovu uplatio iznos od 20.000,00 KM; da je taj predugovor raskinut 22.7.2009. godine, pa je prodavac vratio tužitelju uplaćena sredstva i to: dana 15.10.2009. godine iznos od 10.000,00 KM, 25.5.2010. godine iznos od 20.000,00 KM, 30.04.2010. godine 10.000,00 evra i 500,00 KM; da je tužitelj bio suvlasnik firme d.o.o. C. L., koja je registrovana 2003. godine, a prestala sa radom 2009. godine pokretanjem stečajnog postupka okončanog 2013. godine; da je tužitelj, rješenjem o izvršenju broj: 71 0 I 234502 16 I od 14.12.2017. godine obavezan na vraćanje kredita za ovo preduzeće u iznosu od 10.000,00 KM i da je taj izvršni postupak obustavljen, jer izvršenik (ovdje tužitelj) nije raspolagao pokretnim stvarima na adresi stanovanja, što je dokazano ugovorom o podstanarskom odnosu koji su za sporni stan, dana 17.7.2017. godine, zaključili drugotuzena, kao stanodavac i tužitelj, kao podstanar, a nije sporno da tužitelj nije plaćao ugovorenu mjesečnu naknadu; da su se partične stranke uzajamno prijavljivale tužilaštvu za počinjeno krivično djelo vezano za obijanje i promjenu brave na predmetnom stanu, koji istražni postupci su obustavljeni; da je vlasnik predmetnog stana najprije bio svjedok M.U.; da su on, kao prodavac i drugotuzena, kao kupac, zaključili notarski obrađen ugovor o prodaji tog stana broj: OPU-... od 28.4.2011. godine, za kupoprodajnu cijenu od 60.000,00 KM; da je drugotuzena, temeljem tog ugovora, upisana kao nosilac prava svojine na predmetnom stanu; da tužitelj

ima prijavljeno prebivalište na adresi spornog stana od 10.5.2010. godine; da su tužitelj i prvotuzena u predmetni stan uselili 20.6.2011. godine, a drugotuzena živi u porodičnom domaćinstvu svoje majke i nikada nije stanovala u spornom stanu; da je u predmetnom stanu tužitelj sa prvotuzenom živio sve do aprila 2018. godine, kada je morao prisilno izaći iz stana s obzirom da je promijenjena brava na ulaznim vratima; da tužitelj posjeduje vikendicu u S. (u kojoj je jedno vrijeme, po zaključenju braka, stanovao sa prvotuzenom) te da je nekretnina na P. (kuća) u vlasništvu njegovo troje djece iz prethodnog braka; da je od februara 2010. godine u penziji i da je dana 28.04.2009. godine operisao karcinom debelog crijeva; da je prvotuzena tokom trajanja bračne zajednice bila zaposlena, sa mjesečnim primanjima od 1.000,00 KM; da je pregovore i sve dogovore u vezi sa kupovinom predmetnog stana sa M.U. (prodavcem) vodio tužitelj i da je on isplatio kupoprodajnu cijenu (60.000,00 KM) u više navrata, onako kako je E. d.o.o. B.L. vraćao njemu sredstva po raskidu naprijed opisanog predugovora o kupovini poslovnog apartmana (što je sve potvrdio i svjedok M.U.); da ugovor o kupoprodaji predmetnog stana glasi na drugotuzenu, jer su se tužitelj i prvotuzena tako dogovorili da bi isključili njegovu djecu iz prvog braka u pravu na nasljeđe tog stana, s obzirom da je on tada bio ozbiljno i teško bolestan.

Nižestepeni sudovi nisu prihvatili iskaze tuženih da je iznos kredita od 40.000,00 KM utrošen na liječenje prvotuzene i tužitelja i da je dio uložen u renoviranje vikendice tužitelja u S.; da je drugotuzena kupila predmetni stan i iz sažaljenja prema tužitelju i prvotuzenoj dala im da ga koriste; da je drugotuzena sredstva za kupovinu stana zaradila radom na pijaci, kada je, po tvrdnji drugotuzene, od 1996. do 2002. godine ostvarivala mjesečni prihod od 5.000,00, KM, a kasnije, do 2018. godine po 2.000,00 do 2.500,00 KM mjesečno, te da je u kući čuvala gotov novac u iznosu od 40.000,00 KM, koji je dala tužitelju da plati predmetni stan, jer sama nije imala vremena za to.

Kod naprijed utvrđenog činjeničnog stanja koje se ne može pobijati revizijom, saglasno odredbi člana 240. stav 2. ZPP – iz kojeg proizlazi da su tužitelj i prvotuzena, kao bračni supružnici, obezbjedili sredstva (60.000,00 KM) radi kupovine poslovnog apartmana od privrednog društva E. d.o.o. B.L., pa kada se taj posao nije ostvario, ta je sredstva tužitelj, onako kako su mu vraćana, uplaćivao M.U. kao prodavcu predmetnog stana; da je sve pregovore u vezi sa kupovinom vodio tužitelj; da drugotuzena nije ni vidjela predmetni stan prije kupovine i nije u njemu stanovala, niti iz provedenih dokaza proizlazi da je ona obezbjedila sredstva za njegovu kupovinu; da je ugovor o podstanarskom odnosu zaključen u cilju onemogućavanja da se tužitelj obaveže na izvršenje obaveze nametnute naprijed navedenim rješenjem o izvršenju, a da prije toga, a ni poslije, ni iz čega ne proizlazi da se radi o stanu drugotuzene koji je dala na korištenje tužitelju i prvotuzenoj; da su predmetni stan koristili isključivo tužitelj i prvotuzena, kao bračni supružnici; da je ugovor o njegovoj kupovini, formalno zaključila drugotuzena (inače sestra prvotuzene), kao kupac i da je uknjižena kao njegov vlasnik, a sve uz suglasnost tužitelja i prvotuzene, radi izbjegavanja mogućnosti da taj stan naslijede djeca tužitelja iz prvog braka – nisu pogriješili nižestepeni sudovi kada su sudili kao u izrekama svojih presuda, temeljeći svoje odluke na odredbama člana 269, 270. stav 5, člana 272. i 273. Porodičnog zakona („Službeni glasnik RS“ broj: 54/02, 41/08 i 63/14).

Prvostepeni sud je, supotno tvrdnji revizije, u obrazloženju svoje odluke svestrano razmotrio izvedene dokaze, koji su relevantni za donošenje odluke u pobijanom dijelu, ocjenjujući ih pojedinačno i u njihovoj uzajamnoj povezanosti, kako propisuje odredba člana 8. ZPP, a za svoju odluku je dao jasno i argumentovano obrazloženje. Odlučujući o žalbama stranaka, drugostepeni sud je u svemu prihvatio činjenične navode i pravne zaključke

prvostepenog suda, te se bavio i relevantnim žalbenim navodima (član 231. ZPP), pa ne stoji tvrdnja revidentica da su nižestepene presude zasnovane na povredi odredaba parničnog postupka.

Predmet spora je utvrđivanje prava svojine, odnosno susvojine, po osnovu sticanja u braku, pa su - s obzirom na prirodu takvog zahtjeva - za učešće u ovom sporu legitimisani tužitelj (aktivno) i prvotužena (pasivno), kao bračni supružnici. Jednosoban stan, za koji se traži utvrđenje da predstavlja bračnu tekovinu tužitelja i prvotužene i da tužitelju pripada 1/3 dijela, u javnim evidencijama je upisan kao svojina drugotužene, pa je saglasno tome i ona pasivno legitimisana u ovom sporu. Prema tome, revizione tvrdnje istaknute u ovom pravcu, nisu osnovane.

Revizijom se ukazuje da nije bilo moguće udovoljiti primarnom tužbenom zahtjevu, budući da se u javnim evidencijama predmetni stan ne vodi kao svojina ni jednog od bivših supružnika, nego je upisan na drugotuženu (sestru prvotužene), pa da kao takav i ne može biti predmet podjele bračne tekovine.

Činjenica da je neko lice upisano u zemljišnim knjigama kao vlasnik ili suvlasnik nekretnine nije apsolutan dokaz o njegovom stvarnom vlasništvu. Radi se samo o pretpostavci svojine ili susvojine. Ta pretpostavka otpada ako drugi, čije sticanje nije upisano u zemljišnim knjigama, dokaže da je on vlasnik ili suvlasnik.

U vezi s tim, kod naprijed iznesenih utvrđenja (kada je, kako, čijim sredstvima i za koga kupljen sporni stan i kako je i na temelju čijih saglasnosti zaključen ugovor o njegovoj kupovini i izvršen upis prava svojine u javne evidencije), okolnost da je drugotužena upisana u Knjigu uložениh ugovora o otkupu stambenih zgrada i stanova kao vlasnik spornog stana (na čemu se insistira u reviziji, u prilog tvrdnji da je primarni tužbeni zahtjev potpuno neosnovan) nije mogla ishoditi drugačiju odluku.

Na osnovu naprijed izloženog i ostali navodi revizije se ukazuju irelevantnim za presuđenje ove pravne stvari. Zato je revizija odbijena, kao neosnovana, temeljem odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić